

Vývinová psychológia

Čím sa zaoberá vývinová psychológia?

- skúma proces vývinu, utvárania ľudskej psychiky a formuluje všeobecne platné závery,
- sleduje vývinové zmeny, ich príčiny, vonkajšie a vnútorné vplyvy a zákonitosti vývinu,
- zaoberá sa popisom a charakteristikou zmien, ktoré sú typické pre konkrétne obdobia života,

Cieľ vývinovej psychológie:

- popísať vývinové zmeny charakteristické pre jednotlivé vývinové stupne
- odvodiť všeobecné zákonitosti vývinu základných psychických štruktúr,
- vytvoriť pokiaľ možno jednotnú vývinovú teóriu, ktorá by umožňovala vysvetľovať pozorované javy a predvídať javy dosiaľ nepreukázané

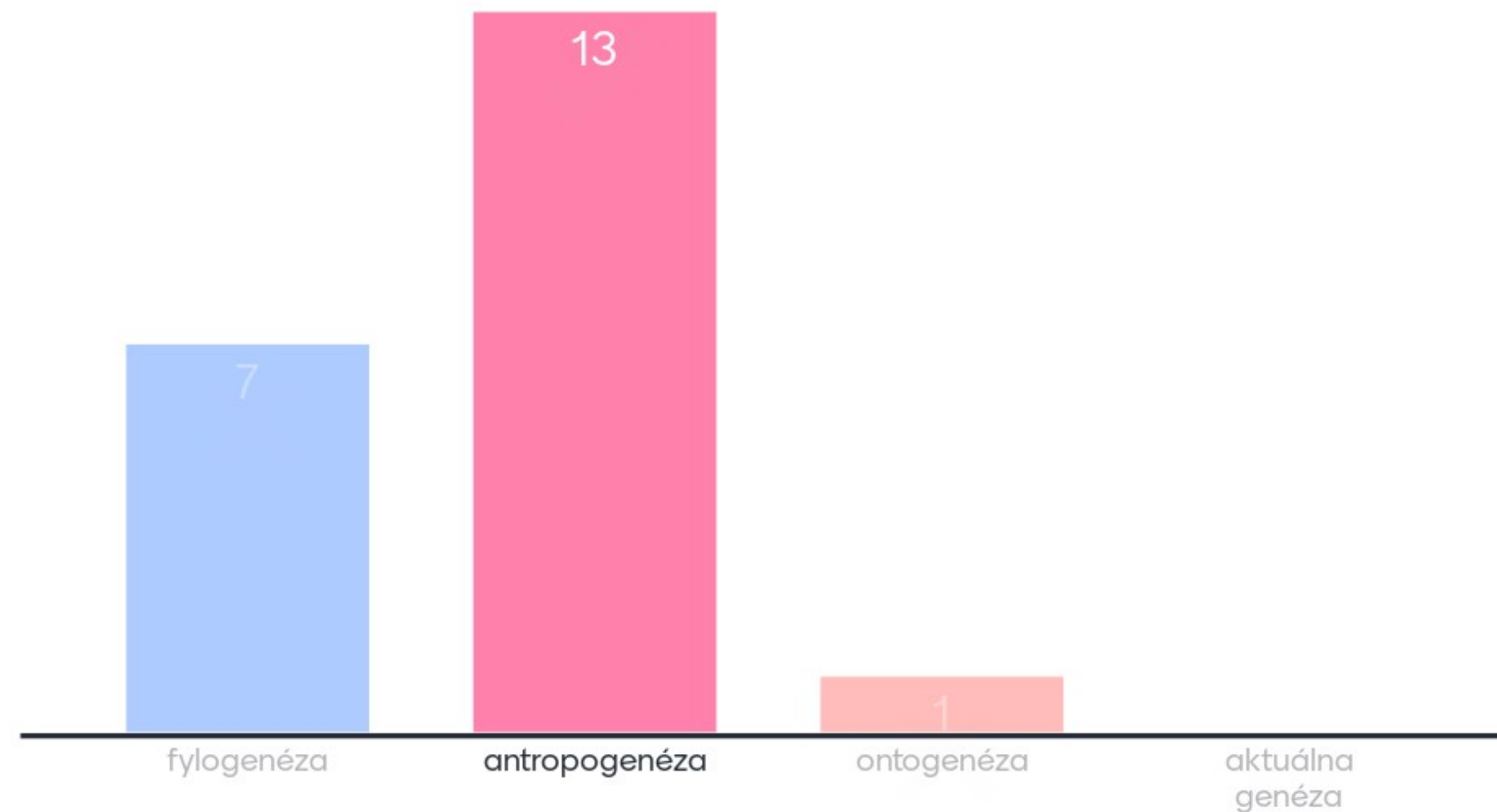

Okruhy vývinovej psychológie

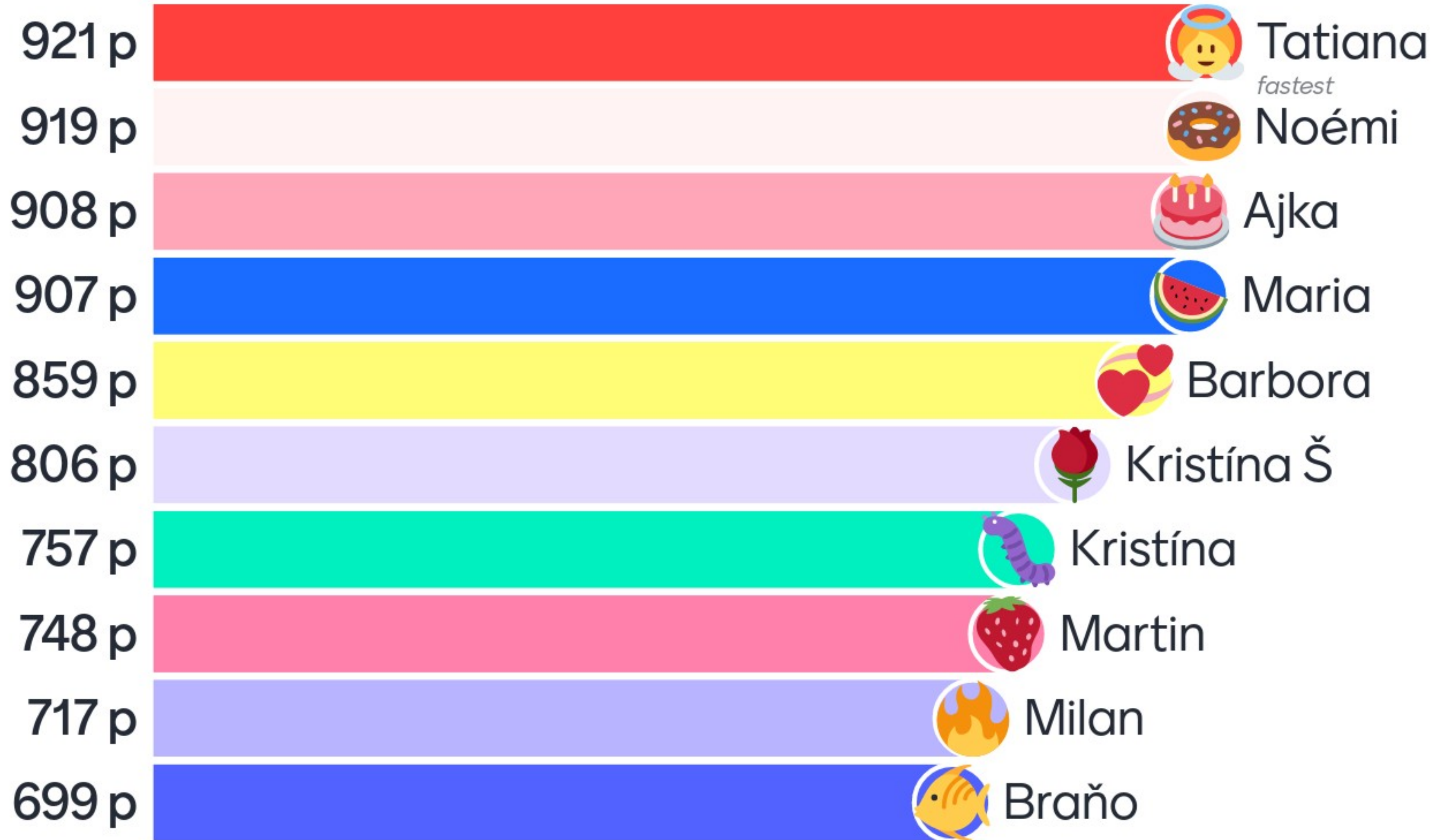
- Fylogenéza ľudskej psychiky (vývoj)
- Antropogenéza psychiky
- Ontogenéza psychiky (vývin)
- Aktuálna genéza

Ktorý okruh vývinovej psychológie skúma vývin duševna u človeka av rôznych historických etapách a civilizáciách?

Leaderboard

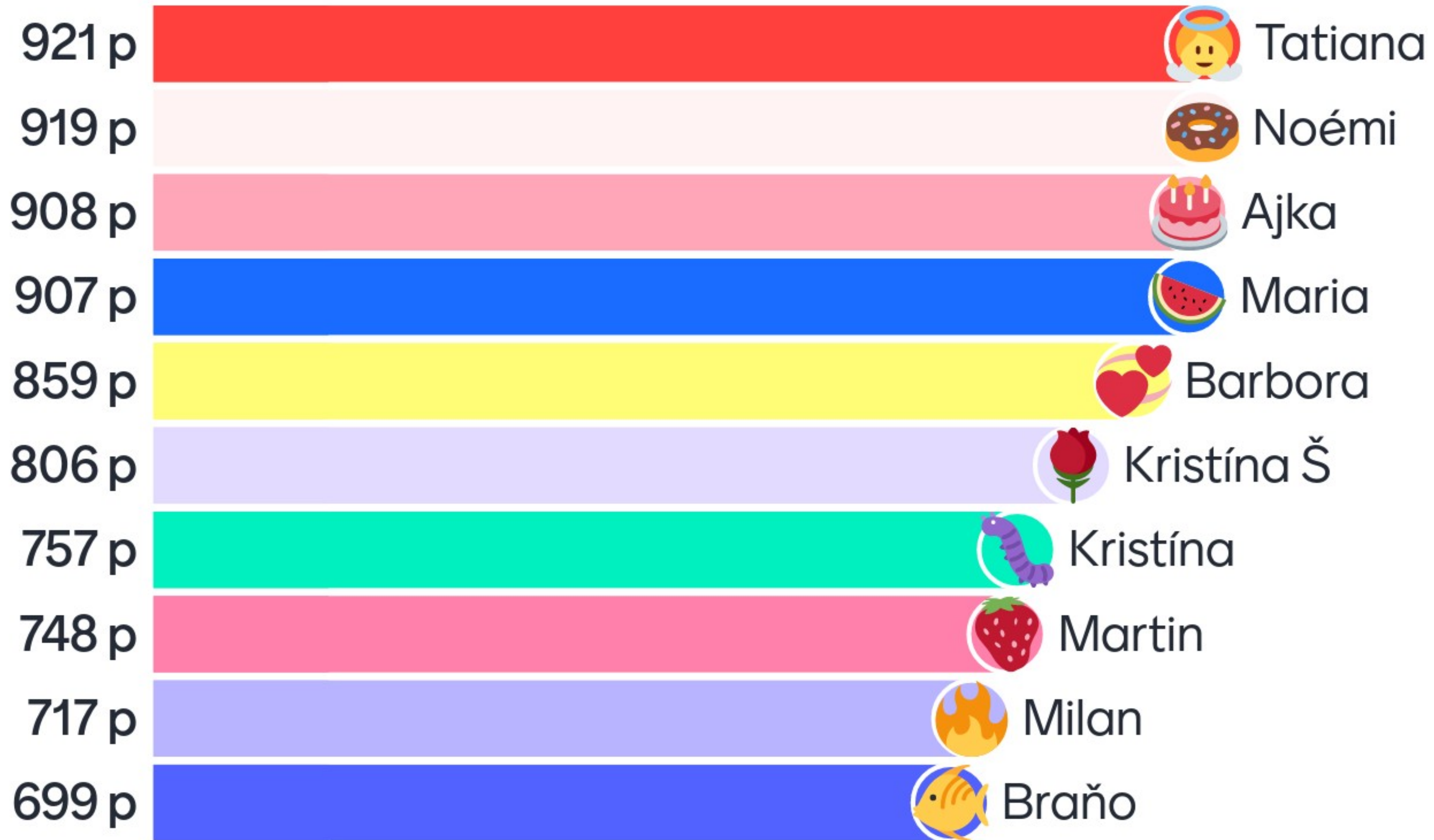
Čo znamená pojem vývoj?

The correct answer is: Fylogenéza ľudskej psychiky vychádza z pozorovania a porovnávania vlastností a prejavov rôznych živočíšnych druhov na rôznom stupni evolúcie

Leaderboard

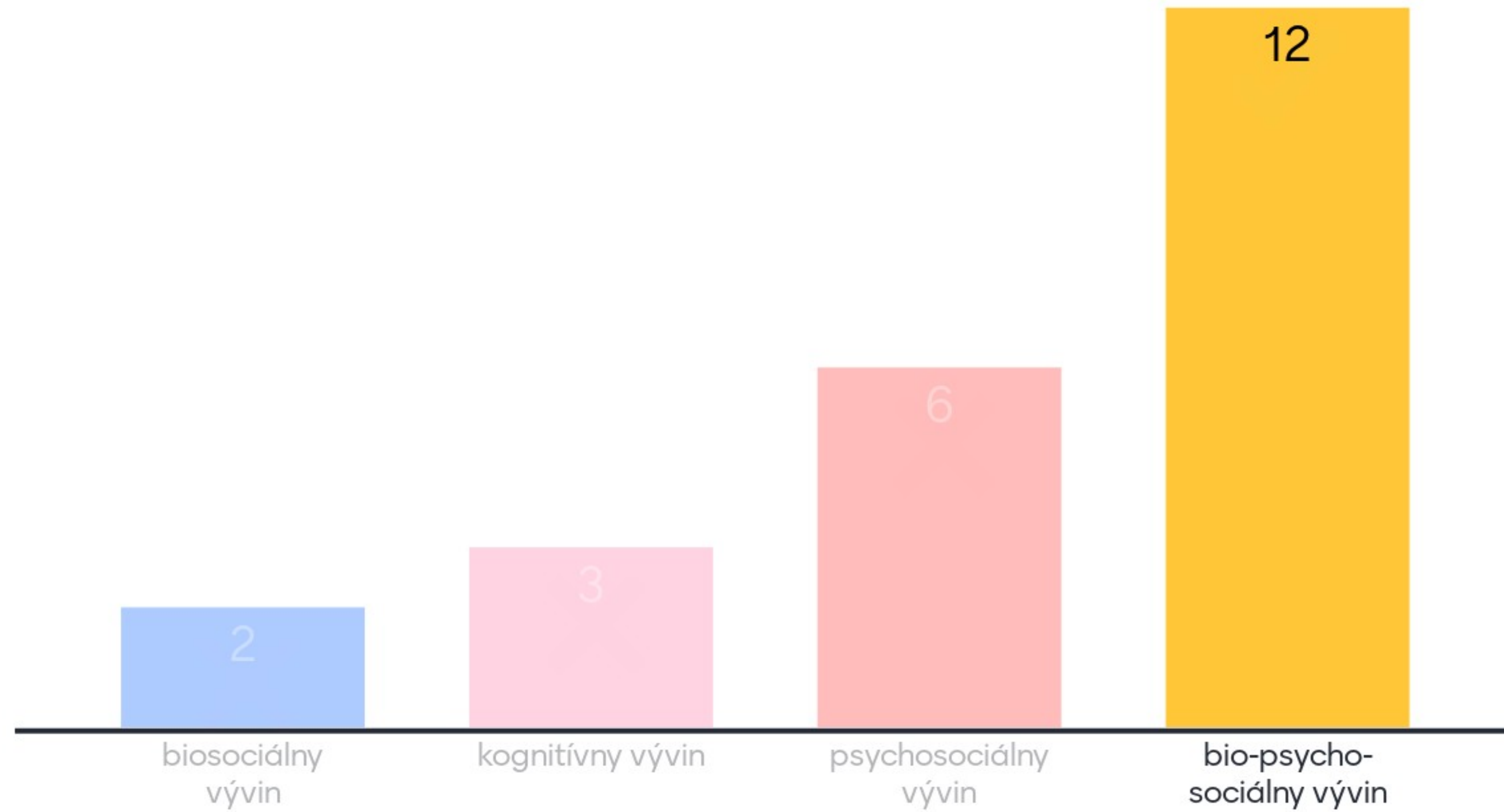
Otázky povahy vývinu:

- Aký je podiel vplyvu dedičnosti a prostredia na psychický vývin jedinca?
- Prebieha vývin plynule a rovnomerne, alebo prebieha v skokoch?
- Je vývin univerzálny alebo je ovplyvnený špecifickými činiteľmi
- Na čom záleží, či sa u jedinca vyvinie družnosť a kooperatívnosť, vysoká inteligencia, alebo psychická porucha?

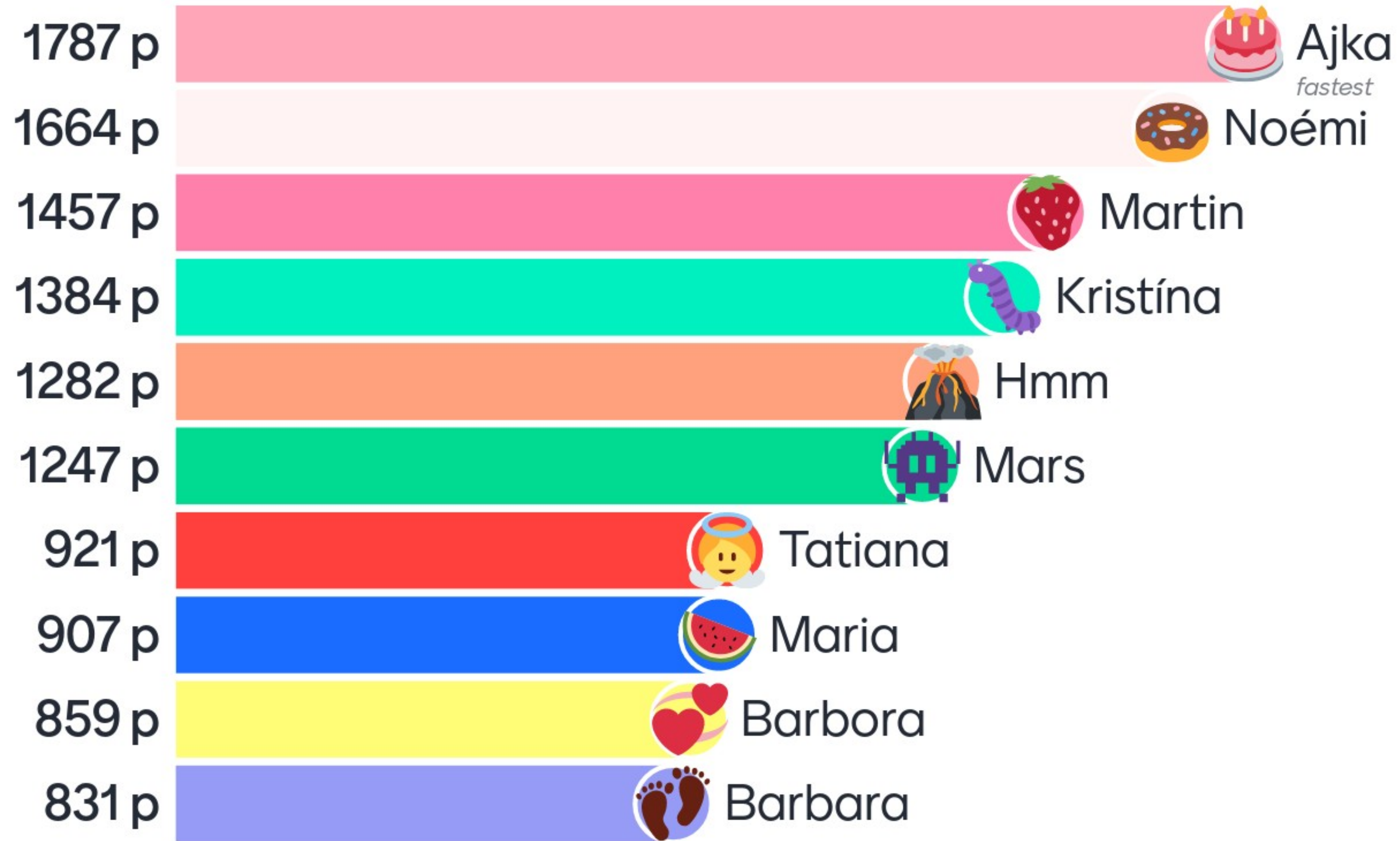

Čo je podľa Vás determinujúce?

Leaderboard

Psychický vývin

- zákonitý proces
- celistvý proces
- proces typických zmien
- nebýva plynulý a rovnomerný
- je vždy individuálne špecifický

Vývin je

proces zmien, v ktorom organizmus
získava nové vlastnosti, stáva sa zložitejším,
dokonalejším a autonómnejším vo vzťahu
k okoliu

Vývinová zmena

- od menej dokonalého k dokonalejšiemu
- relatívne stabilná zmena
- prichádza v zákonitom poradí

Druhy vývinových zmien

- progresívne (evolučné)
- regresívne (involučné)

Čoho sa týkajú vývinové zmeny?

- zmeny veľkosti
- zmeny proporcií
- zánik starých vlastností
- vznik nových vlastností

Vývinové zákony celistvý proces

- Vývin je celistvý proces
- Jednotlivé fázy sú vo vzájomnej postupnosti
- Každá vývinová fáza má svoje typické osobitosti
- Vývin sa uskutočňuje rozličnými tempom v jednotlivých častiach organizmu aj v jednotlivých fázach
- Vývin smeruje od všeobecných reakcií k špecifickým
- Vývin smeruje k štruktúre druhu
- Vývin jednotlivých znakov je vzájomne závislý
- Zmeny v psychickom vývine majú neopakovateľný a individuálny priebeh

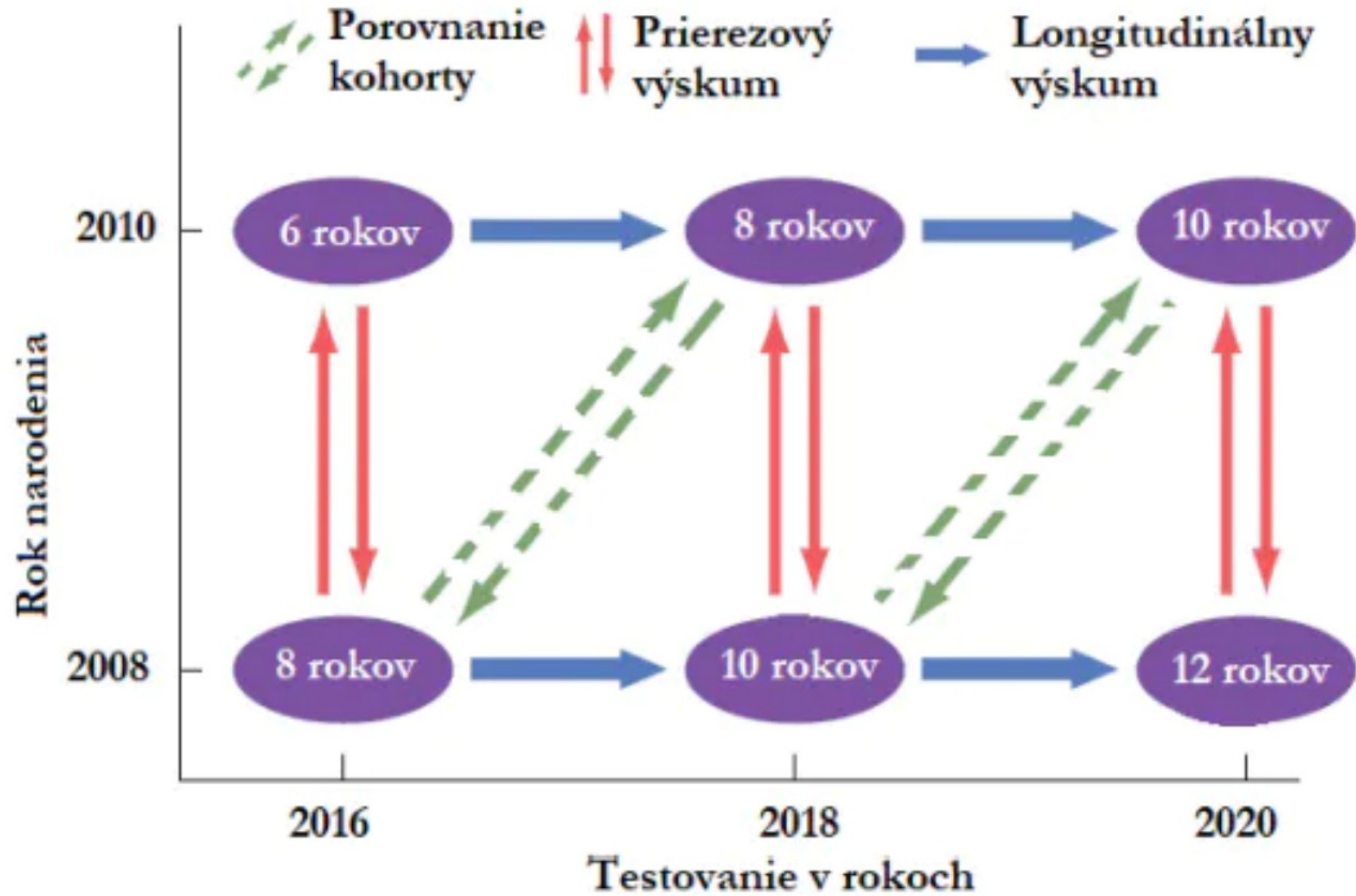

Výskumné dizajny vo vývinovej psychológii

- Longitudinálny výskum
- Prierezový výskum
- Semilongitudinálny výskum

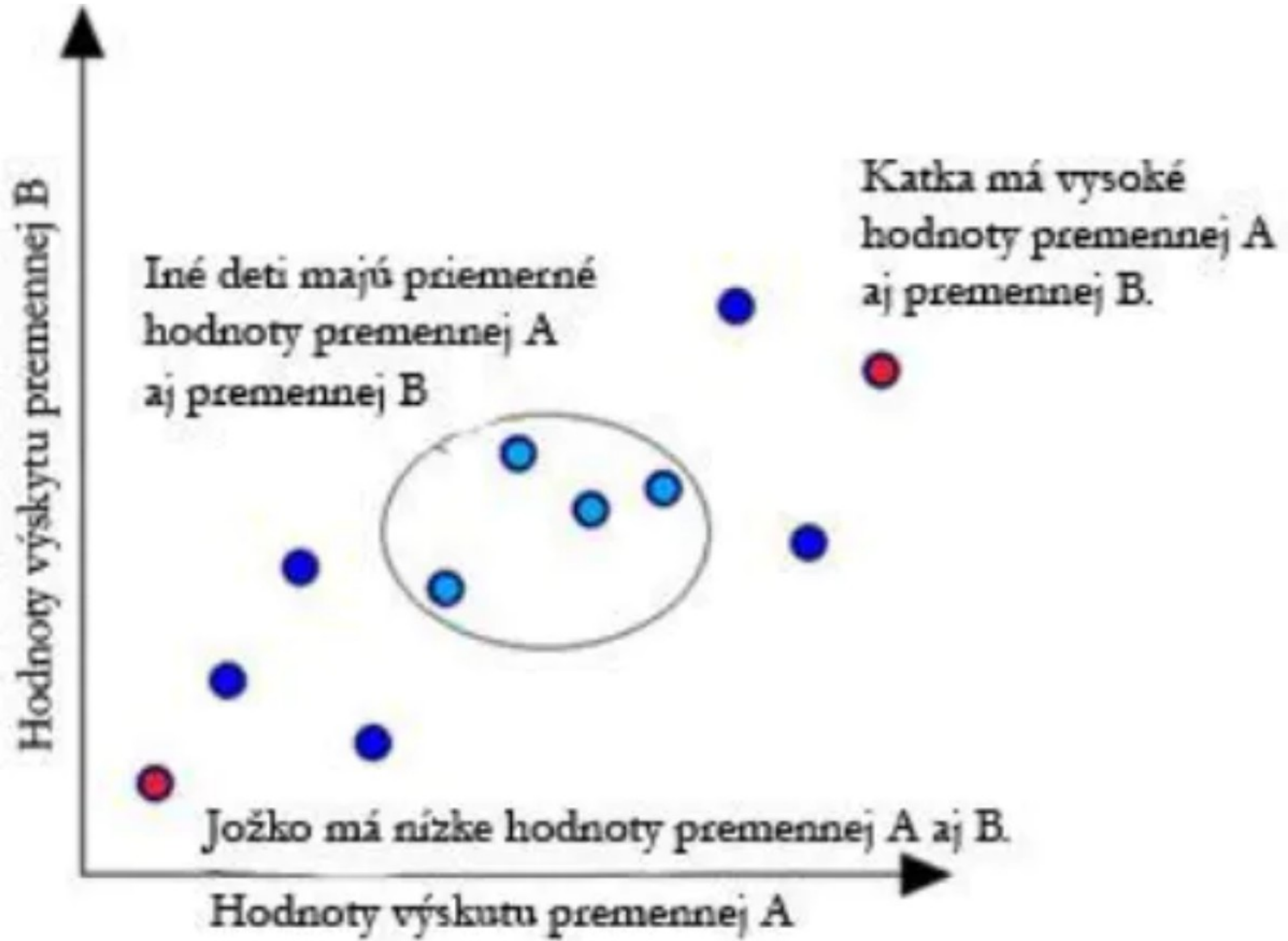

Rodelenie do 6 skupín - čo ste sa dozvedeli o niektorom z výskumov?

- korelačný výskum
- experimentálny výskum
- idiografický výskum (ipsatívny výskum a mikrogenetický výskum)
- medzi-kultúrny výskum a etnografický výskum
- analýza vonkajších prejavov správania a subjektívnych výpovedí
- denníkové metódy, klinická metóda a štúdie dvojčiek

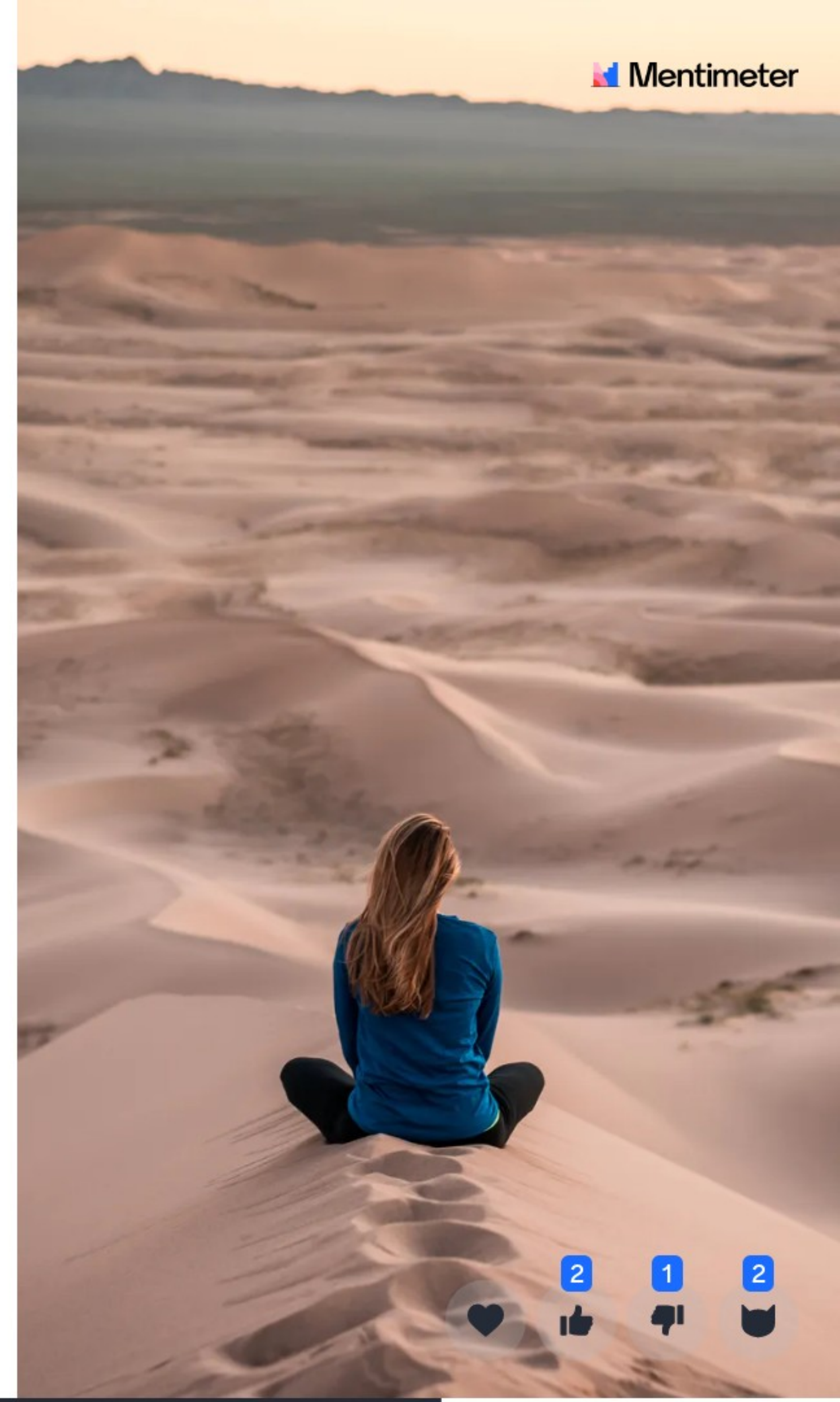

Etické podmienky pre výskum

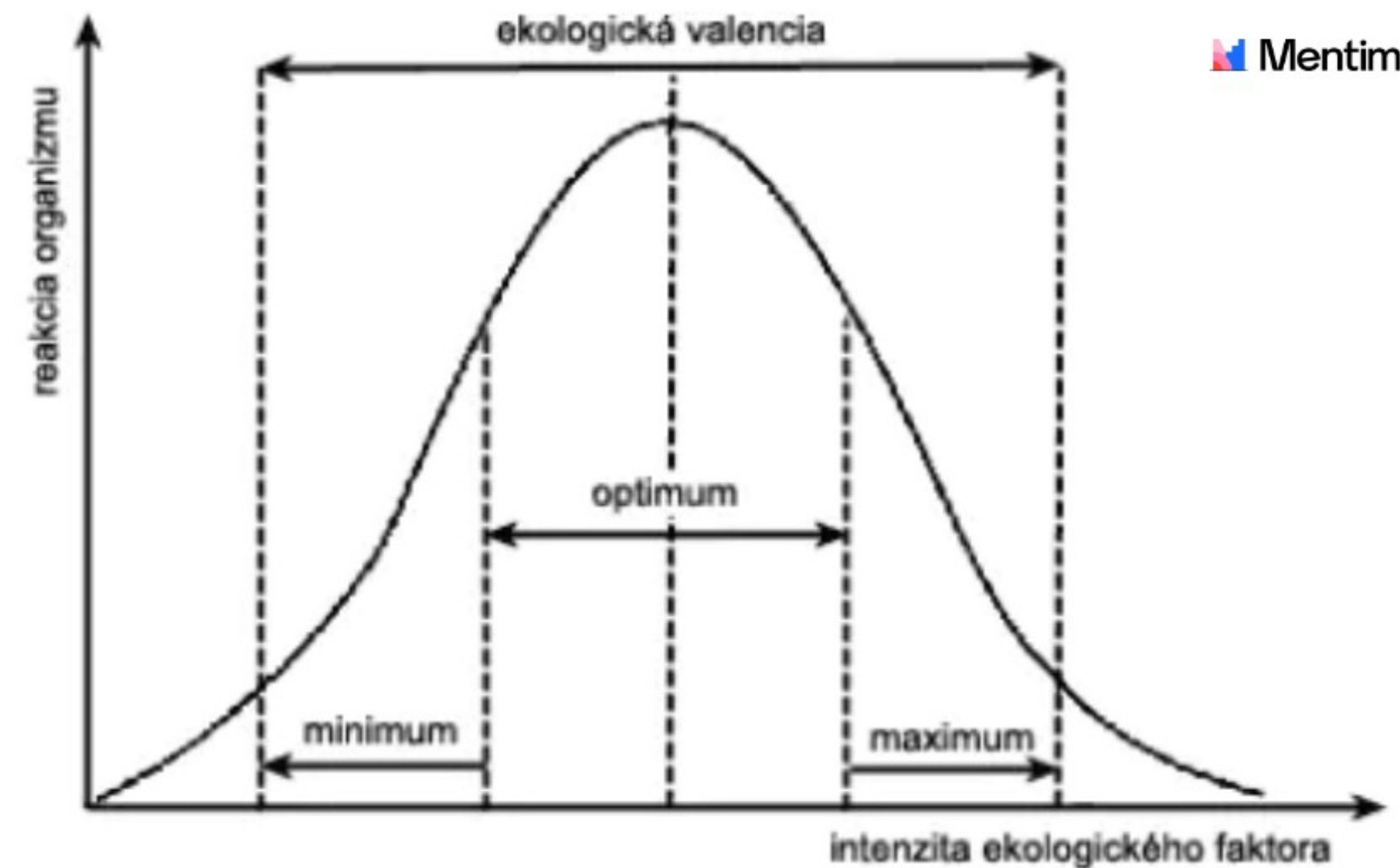
- Môžu byť účastníci výskumu vystavení pokušeniu klamať/porušovať pravidlá?
- Môžem ja ako výskumník zamlčať výskumný cieľ a klamať participantovi v záujme výskumu?
- Môžem pozorovať ľudí v ich prirodzenom sociálnom prostredí bez toho, aby som ich informoval, že sú súčasťou výskumu?
- je správne povedať deťom, že ich kamaráti si myslia, že zjavne nesprávne tvrdenie je správne a to len preto, aby som sledoval/a reakcie dieťaťa?

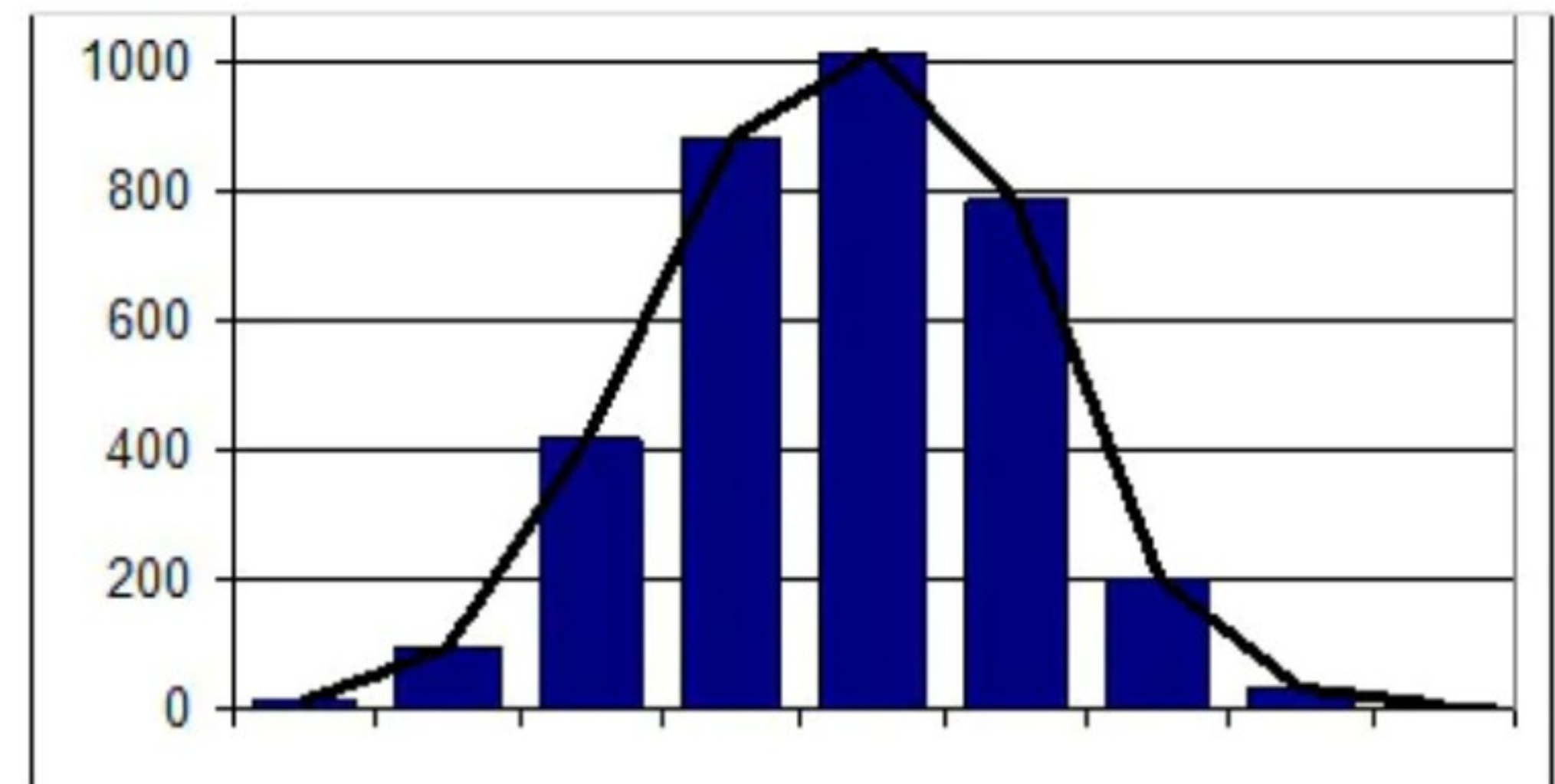

Vývinová norma

- Norma ako neprítomnosť negatívnych prejavov
- Sociokultúrna, všeobecne stanovená norma
- Štatistická norma – podľa Gaussovej krivy
- Individuálna norma – to čo je primerane prispôsobené
- Ideálna norma – normou nie je priemer, ale ideál - dokonalosť

Obr. Gaussova krivka ekologickej valencie

Poruchy vývinového tempa

- spomalenie (retardácia)
- akcelerácia
- sekulárny trend

Vývinová kríza

- vývin neprebieha plynule niektoré fázy sú pokojnejšie - iné sprevádza napätie
- prechod medzi starým a novým - medzi 2 štádiami z nižšieho na vyššie
- v strete protikladov sa rodí niečo nové a niečo staré zaniká - vzniká nová kvalita
- prechod medzi dvomi vývinovými štádiami - uzlový bod (krátky časový interval, kedy dochádza k zlomu)

Senzitívne vývinové fázy

- jednotliviec je vnímavejší, citlivejší k určitému druhu podnetov z prostredia, čo vyplýva z pripravenosti organizmu
- Ak sa toto obdobie premrhá nedosiahne sa taká úroveň vývinu a tá sa nedá potom nahradiť.
- rozvoj hrubej motoriky, reči, socializácie....

